

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

KÖSELE TAKI

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. KALIP HAZIRLAMA	3
1.1. Takı	3
1.1.1. Takının Giyim Süslemedeki Yeri Ve Önemi	3
1.1.2. Takı Seçimini Etkileyen Noktalar	3
1.2. Takının El Sanatlarındaki Yeri	4
1.2.1. Geleneksel Takılar	4
1.3. Kösele Takı Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler	6
1.3.1. Araçlar:	6
1.3.2. Gereçler	8
UYGULAMA FAALİYETİ	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	12
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	13
2. TIRAŞLAMA	13
2.1. Kösele Tıraşlamada Kullanılacak Araç ve Gereçler	13
2.1.1. Araçlar:	13
2.2. Kösele Tıraşlama Çeşitleri	14
2.2.1. Kösele Deriyi Elde Tıraşlama (İnceltme)	14
UYGULAMA FAALİYETİ	15
2.2.2. Kösele Deriyi Makine de Tıraşlama (İnceltme)	16
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	19
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	20
3. KALIP	20
3.1. Kullanılan Malzemeler	20
3.1.1. Araçlar	20
3.1.2. Gereçler	20
3.1.3. Kalıp Hazırlamada Yararlanılan Kaynaklar	21
3.2. Köseleye Kalıp Çizme	21
UYGULAMA FAALİYETİ	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	25
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	27
4. KÖSELEYİ KESME	27
4.1. Kullanılan Araç ve Gereçler	27
4.1.1. Araçlar	27
4.2. Köseleyi Kalıba Göre Kesme	27
UYGULAMA FAALİYETİ	29
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	32
5. KÖSELEYİ ŞEKİLLENDİRME	32
5.1. Kösele Takıyı Süsleme	32
5.1.1. Kösele Takıyı Şekillendirme ve Süslemede Faydalanılan Kaynaklar	33
5.1.2. Süslemede ve Şekillendirmede Kullanılan Araçlar	34
5.1.3. Süslemede ve Şekillendirmede Kullanılan Gereçler	34

5.1.4. Motif	35
5.2. Köseleyi Keserek Şekillendirme	35
5.2.1. Düz kesim	36
5.2.2. Yuvarlak kesim	36
5.2.3. Şekli Kesim	38
5.3. Kösele Deriyi Oyarak Şekillendirme	40
5.3.1. Keserek Oyma	41
5.3.2. Kazıyarak Oyma	41
5.4. Köseleyi Dövme Yaparak Şekillendirme	44
5.5. Köseleyi Kabartarak Şekillendirme	46
5.6. Köseleyi Boyayarak Şekillendirme	49
5.7. Köseleyi Kakma Tekniği İle Şekillendirme	51
5.8. Deriyi Yakma (Dağlama) Tekniği ile Süsleme	53
5.9. Deriyi Hazır Gereçlerle Süsleme	56
5.9.1. Değişik Süsleme Gereçleri Ve Teknikleri İle Yapılan Kösele Takı Örnekleri..	58
UYGULAMA FAALİYETİ	60
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	63
MODÜL DEĞERLENDİRME	66
CEVAP ANAHTARLARI	72
KAYNAKÇA	76

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB375
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Kösele Takı
MODÜLÜN TANIMI	Kösele takı yapımında kalıp hazırlama, köseleyi tıraşlama, köseleye kalıp çizme, köseleyi kesme, motif uygulama, takıyı süsleme konularının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ön koşul yoktur.
YETERLİK	Kösele takı yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Uygun ortam ve araç gereç sağlandığında tekniğe uygun kösele takı yapabileceksiniz Amaçlar: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kösele takı kalıbı hazırlayabileceksiniz 2. Tekniğe uygun olarak köseleyi tıraşlayabileceksiniz 3. Tekniğine uygun olarak kalıbı köseleye çizebileceksiniz 4. Köseleyi kalıba uygun olarak kesebileceksiniz 5. Tekniğe uygun olarak kösele takıyı şekillendirebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Aydınlik, temiz, Atölye, ortam. Donanım: Çalışma masası, kösele parçaları, deri kesim bıçağı, çelik cetvel, biz, kauçuk, linol bıçakları, makas, maket bıçağı, deri tıraş bıçağı, mermer, çekiç, tokmak, keski, deri dikiş iğneleri ve çarklı zımba, kargaburnu, pense, keski, seramik çiçek kalıpları, cendere ve cendere kalıpları...
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Kösele Takı Modülü içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Kösele Takı Modülü sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

El Sanatları özelliği taşıyan kösele takılar, insanların gereksinimlerini karşılayan uğraşlar şeklinde ortaya çıkmış, yaşayış özelliklerini ve iklim koşullarına uygun gelişmeler göstererek, belirli kültürlerin özelliklerini yansıtır hale gelmiştir.

Geleneksel el sanatlarımızın bir kolu olan “Dericilik” alanında, Türklerin çok eski tarihlerden beri yaptıkları ürünler incelendiğinde bu alanda ne denli yaratıcı ve sanatkâr oldukları görülmektedir.

Köselenin işlenmesi, ona ihtiyaca cevap verecek özellikler kazandırılması ve sanat eseri niteliği taşıyan ürünlere dönüştürülmesi, deri el sanatlarının dünyaya tanıtılması, ilerlemesi siz sevgili öğrencilerimiz sayesinde olacaktır.

Bu modül ile uygun çalışma ortamı sağlandığında, yaratıcılığınızı da kullanarak farklı modellerde kösele takılar yapabileceksiniz. Bu alanda bilinçli, verimli, kaliteli ve etkin çalışmalar yapacağınıza inanıyoruz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, kösele takımın el sanatlarındaki ve giyim süslemedeki yerini ve önemini kavrayıp, kösele takı kalıbı hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kösele takımın giyim süslemedeki yerini ve önemini araştırınız.
- Kösele takı çalışmasının el sanatlarındaki yerini ve önemini araştırınız.
- Kösele takı yapımında kullanılan araç ve gereçleri araştırınız.
- Kösele takı çalışmasında kalıp hazırlamada dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Araştırma sonuçlarını sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. KALIP HAZIRLAMA

1.1. Takı

Takmak kelimesinden gelmektedir. İnsanların süslenmek amacıyla taktıkları çeşitli tüy, deri, taş, cam, ağaç, hayvan kemikleri, muhtelif madenler gibi malzemelerden yapılmış kullanım eşyalarıdır.

1.1.1. Takımın Giyim Süslemedeki Yeri Ve Önemi

Takılar giysiyi vurgulamak açısından süslemede kullanılan tamamlayıcı unsurlardır.

Giysiyi tamamlayan aksesuarların seçiminde, iyi giyimde gözetilen ortak ilkelere de uymak gerekir. Giysi ve aksesuarlar arasında bir oran, ritim, denge, ahenk ve beraberlik olmalıdır.

1.1.2. Takı Seçimini Etkileyen Noktalar

- Kullanacak kişinin yaşı
- Kullanacak kişinin fiziki özeliği
- Beraber kullanılacak kıyafetin rengi, deseni ve modeli
- Kullanılacağı yer ve zaman
- Modaya uygunluk
- Ekonomik faktörler

1.2. Takımın El Sanatlarındaki Yeri

Takı, insanoğlunun varoluşundan beri, sosyal yaşam içinde sadece bir sanat kolu olmakla kalmamış, aynı zamanda kişinin sosyal sınıfını ve beğenisini de yansıtmıştır.

Gerek süsleme gerekse inançları yansıtmak ve bir mesaj iletmek amacıyla yapılan takıların yapımında kullanılan teknikler ve ince ustalık günümüze kadar ulaşmıştır. Bugün aynı teknikler deri ile kullanılarak, değişik çalışmalar yapılmaktadır.

Geniş bir kullanım alanına sahip, el sanatı olan deri ürünler ve üzerine yapılan boyamalar, nakışlar, derinin kendine özgü sepilene (işlenmesi), kullanılan teknikler, günümüzde önemli bir sanayi haline gelmiştir.

Süslemelerin sanat eseri niteliği taşıyan ürünlere dönüştürülmesinde oldukça yetenekli olan Türkler'in, deri el sanatlarının dünyada yayılması ve ilerlemesinde katkıları olduğu tartışılmaz bir gerçektir.

Deri; giyim aksesuarlarında oldukça önemli bir yere sahiptir. Deriden yapılan; kolye, küpe, bilezik, kemer, çanta vb. aksesuarlar giysiyi tamamlayan önemli unsurlardır.

Takılar; altın, gümüş, bakır vb. madenlerden yapıldığı gibi kemik, bitki çekirdeği vb. yapılmaktadır. Süslenme amacıyla kullanılan takıların doğa ve inanç ilişkileri sonucu ortaya çıktığı bilinmektedir. Hayvan dişlerinden yapılan bilezikler ve kolyeler, bunları kullanan savaşçıların hangi kabilede olduklarını ve kahramanlıklarının derecesini belirtecek özelliktedir. Günümüzde bu çeşit süslere, tropik ülkelerde yaşayan bazı kabilelerde rastlanmaktadır.

Önceleri çevrelerinde buldukları doğal malzemeleri süs takısı olarak kullanan insanlar, madeni eritmeyi, işlemeyi öğrendikten sonra, birtakım biçimler vererek, takı haline getirmişlerdir.

XVII. yüzyıl, mücevhercilikte değerli taşların ön plana çıktığı ve yüzyılın sonuna doğru tasarımların daha yalınlaştığı bir dönem olmuştur. XIX. yüzyılda seri üretime geçince, mücevhercilikte plastik ve değersiz madde kullanımıyla imitasyon takılar üretilmeye başlanmıştır.

1.2.1. Geleneksel Takılar

Eski Türk takıları incelendiğinde, bölgelere göre motif farklılıkları, malzeme ve yapım tekniği farklılıkları görülmektedir.

Takılar bugün her ne kadar süs eşyası olarak görülürse de, uygarlık tarihinin erken dönemlerinde bunların, taşıyanlar için nazar, büyü ve kötülöklere karşı koruyucu etkileri olduğu da düşünülmektedir. Takıların erkek, kadın, çocuklar tarafından kullanılması bunu destekleyen bulgulardır.

Türklerde takı takma geleneği doğumla başlar ve ömür boyu sürer. Devirlere göre bazı takılar moda olmuş ve yörelerinin ismini almıştır, “Trabzon hasırı, Kayseri burması, Sivas gerdanlığı” gibi.

➤ **Kösele Takı Modelleri**

Resim 1.1: Kösele takı modeli

Resim 1.2: Kösele takı modeli

Resim. 1.3: Kösele takı modeli

Resim. 1.4: Kösele takı modeli

Altın, gümüş dışında daha pek çok madenden takı yapılmış ve yapılmaktadır. Boncuk, pul, düğme, bitki tohumları, deniz kabukları, balık kemikleri, kuş kemikleri, ağaç parçaları, kuş tüyleri vb. malzemelerle takılar hazırlanmaktadır.

1.2.1.1. Geleneksel Takı Türleri:

- **Tepelik:** Kadın feslerinin üzerine konulan; altın, gümüş ya da yaldızlı bakırdan yapılmış, daire şeklinde, oymalı, nakışlı, ince madeni bir levha olup püsküllerle süslü kadın serpuşu.
- **Fes süsü:** Baş süslemelerinde fesin ön kısmından yanlara doğru takılarak kullanılan, geometrik şekillerin zincir ve peneslerle süslenmesinden oluşan takı çeşididir.

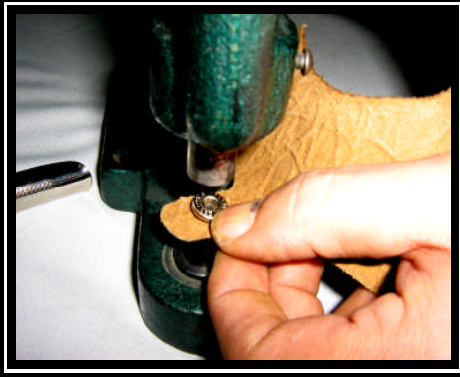
- **Alınlık:** Baş süslemesinde fesin yan kısımlarında ve alın üzerinde kullanılan bir takı çeşididir.
- **Yanak döven:** Fesin yanlarında yanaklara sarkıtılarak kullanılan, geometrik ve sembolik şekillerde, zincir, penes ve boncuklarla süslü takılardır.
- **Tarak:** Saçı taramak ve saça şekil vermek için kullanılan “tarak” aynı zamanda kadınların baş süslemelerinde saçı tutturmada kullanılan bir takı çeşididir.
- **Küpe:** Kulağı süslemek için kulaklara takılan bir takı çeşididir. Çeşitli şekil ve ölçülerde olur.
- **Kolye:** İpe dizilmiş küçük nesnelere, birbirine geçirilmiş halkalardan, geometrik şekillerden meydana gelen ve boyuna takılan, çeşitli uzunluklarda bir takı çeşididir.
- **Gerdanlık:** Çoğunlukla değerli taş ve madenlerden yapılmış, boyuna takılan ziynet eşyasıdır.
- **Kıstı (Boğmak):** Aynı motifli metal ve kumaştan oluşan ve boyuna sıkı bir şekilde yerleştirilerek takılan takılardır.
- **Hamaylı:** Silindir, üçgen, kare, yıldız ve benzeri şekillerde içi boş olup, içine muska ve nazarlık konularak uzun bir zincir ile boyuna düz veya çapraz olarak takılan takılardır.
- **Broş:** Kadınların göğse veya başa taktıkları mücevherli süs iğnesidir.
- **Pazibent:** İçinde nüsha (muska) veya kimlik nişanı, ya da altın ve mücevher bulunan bir muhafaza olup, kolun pazı denilen kısmına bağlanıp taşınır.
- **Bilezik:** Kadın kolunun bilek ile dirsek arası süsüdür.
- **Halhal:** Kadınların ayak bileklerine taktıkları gümüş veya altın halkadır.
- **Yüzük:** Bronz çağında ortaya çıkmıştır. Önceleri basit bir halka iken daha sonra kıymetli taşlar ilave edilmiştir.

1.3. Kösele Takı Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler

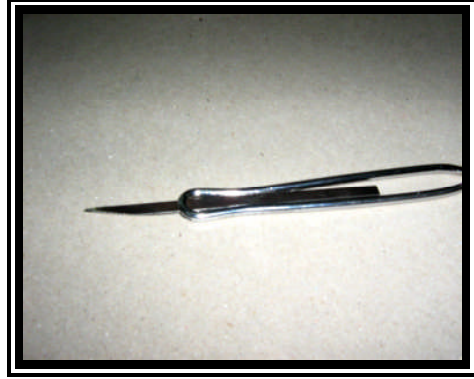
1.3.1. Araçlar

- **Çıt çıt basma aleti:** Fermejüp, zımba basmada kullanılır.(Resim 1.5)
- **Deri bıçağı:** Deriyi kesmede kullanılan falçata da olduğu gibi bıçağı değiştirilebilen ve ayarlanabilen bıçaktır (Resim 1.9)
- **Çarklı zımba:** Köseleye delik delme ve delerek süsleme tekniğinde kullanılır. (Resim 1.10)
- **Çelik cetvel:** Metal çelikten olup deri çizme ve kesmede kullanılır. (Resim 1.11)
- **Çalışma tezgâhı:** Üzeri lastik veya metal kaplı, kesim masasıdır. (Resim 1.12)
- **Baskı aparatları:** Köseleye şekil basılan çelik çubuklardır.
- **Deri tıraş makinesi:** Köseleyi inceltmede kullanılır.
- **Karga burun:** Tel bükmede kullanılır.
- **Linol bıçağı:** Köselede deseni oyma ve kazımda kullanılır.
- **Çekiç:** Çakmada ve desenleri dövmede kullanılır.
- **Makas:** İnce köseleleri kesmede kullanılır.
- **Pense:** Sıkıştırmaya veya telleri kıvrırmaya yarar.
- **Zımpara:** Kesilen yerleri düzeltmede kullanılır.
- **Eğge:** Makas veya bıçak keskinleştirmede kullanılır.
- **Ağırlık:** Kösele kesmede ve ağırlık gerektiren durumlarda kullanılır.
- **Deri iğneleri:** Saya ipi veya sırim dikmede kullanılır.

- **Yakma aleti:** Desen özelliğine uygun, yakarak desen hazırlamada kullanılır
- **Pergel:** Yuvarlak hatlar çizmede kullanılır.
- **Zımpara:** Kesilen yüzeyleri düzeltmede kullanılır.
- **Fırça:** Kösele takı yüzeyleri boyamada kullanılır.
- **Kalem:** Kalıpları çizmede kullanılır.
- **Biz:** Köseleyi delme işleminde kullanılır.
- **Tokmak:** Deri yüzey süslemede kalem uçlara, zımbalara vurmada kullanılır.
- **Sünger:** Kösele yüzeyi ıslatmada ve geniş yüzeyleri boyamada kullanılır.

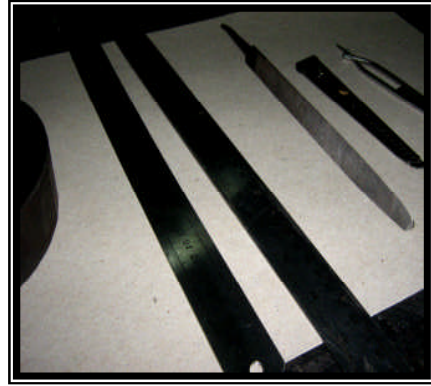
Resim 1.5: Zimba basma makinesi

Resim 1.9: Kösele kesim deri bıçağı

Resim 1.10: Çarklı zimba

Resim 1.11: Çelik cetveller

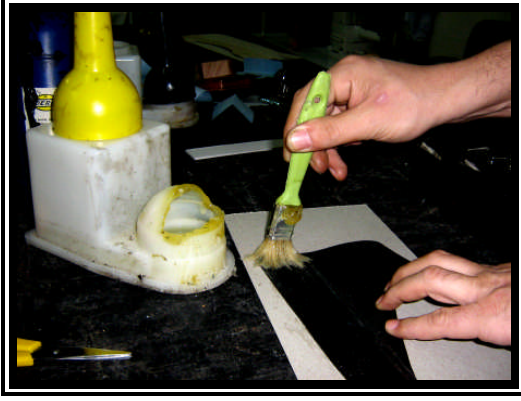
Resim 1.12: Çalışma masası

1.3.2. Gereçler

- **Kösele deriler:** Büyükbaş hayvan derilerinin sepilenmesinden elde edilen sert, sıkı, tutumlu ve tabii renkte derilerdir. Sabunlu kösele, kromlu kösele, vb. vardır.
- **Çeşitli metaller (altın, bakır, gümüş, pirinç vb):**Takıları süslemede kullanılır.
- **Çıt çıt (fermejüp):**Takıda, birleştirme ve süsleme amacı ile kullanılan, çeşitli boyut ve renklerde metallerdir.(Resim 1.6)
- **Çeşitli taşlar:** Takı süslemede kullanılır.
- **Çeşitli boncuklar:** Değişik renk ve boyutlarda olup takı süslemede kullanılır.
- **Çeşitli deriler:** Çeşitli renk ve kalınlıkta olup takı süslemede kullanılır.
- **Çeşitli deniz ürünleri (midye kabuğu, yengeç dişi vb):**Takı süslemede kullanılır
- **Kuru bitkiler ve tohumları:** Takı süslemede yardımcı gereçlerdir.
- **Yapıştırıcılar:** Kösele takıda; deri, boncuk metal, vb yapıştırılmalarda kullanılır.(Resim 1.7)
- **İplikler:** Birleştirme ve süslemelerde kullanılır.(Resim 1.8)
- **Boyalar:** Deri yüzeyini ve motifleri boyamada kullanılır.
- **Parlatıcılar (lef lef, vernik, cila vb):** Deri takıları süslemek ve koruyuculuğunu arttırmak için kullanılır.
- **Karton, mukavva:** Kalıp hazırlama (şablon hazırlama)da kullanılır.
- **İspirtolu kalem:** Kösele takıda küçük motifleri boyamada kullanılır.
- **Metal Kalıplar:** Seramik çiçek yapımında da kullanılan metalden yapılmış şekilli kalıplardır. Motif çizmede, desen oluşturmada ve nemli köseleyi şekillendirmede kullanılır.(Resim 1.13)

Resim 1.6: Metal zımba ve çıtçılar

Resim 1.7: Deride kullanılan yapıştırıcılar

Resim 1.8: Dikim ve süslemede kullanılan

iplikler

Resim 1.13: Metal kalıplar

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kösele takı için model araştırınız	➤ Araştırma yaparken kişinin yaşına, fiziğine giysisine, günün modasına veya isteğe göre geleneksel olmasına dikkat ediniz ➤ Kullanılacağı yere ve zamana dikkat ediniz.
➤ Kösele takı tasarım yapınız	➤ Tasarım için farklı çizim taslakları yaparak tecrübe kazanınız ➤ Tasarımlarınızın tekniğe ve köseleye uygun olmasına dikkat ediniz.
➤ Kösele takı çalışmasında kullanılan araç ve gereçleri temin ediniz.	➤ Tasarıma uygun araç ve gereç belirleyiniz. ➤ Araç ve gereç seçerken ekonomik olunuz
➤ Kösele takı kalıp hazırlamada kullanılacak araç ve gereçleri hazırlayınız.	➤ Kalıp hazırlamak için sert malzeme seçiniz

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kösele takı için model araştırdınız mı?		
2. Kösele takı tasarımı yaptınız mı?		
3. Kösele takı çalışmasında kullanılan araç ve gereçleri temin ettiniz mi?		
4. Kösele takı kalıp hazırlamada kullanılacak araç ve gereçleri hazırladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

1. İnsanların süslenmek amacıyla taktıkları çeşitli tüy, deri, taş, cam, ağaç, hayvan kemikleri, muhtelif madenler gibi malzemelerden yapılmış kullanım eşyasına ne ad verilir?
  - A) Deri
  - B) Takı
  - C) Çekiç
  - D) Makas
2. Aşağıdakilerden hangisi takı seçimini etkileyen nedenlerden **değildir**?
  - A) Günün modas
  - B) Kullanılacak yer
  - C) Kullanılacak kıyafet
  - D) Takının alındığı yer
3. Takı modeli seçiminde aşağıdaki kaynaklardan hangisinden yararlanılır?
  - A) Moda dergileri
  - B) Sanat tarihi kitapları
  - C) Bitmiş ürün örnekler
  - D) Hepsi
4. Aşağıdakilerden hangisi kalıp hazırlamada **kullanılmaz**?
  - A) Makas
  - B) Mukavva-Karton
  - C) Kalem
  - D) Çarklı zımba

Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle tamamlayınız?

5. Kösele takılar giyimi tamamlayan .....unsurlardır.
6. Türklerde takı takma geleneği ..... başlar ömür boyu sürer.

DEĞERLENDİRME:

Cevaplarınızı, cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız ya da cevaplarken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konulara dönerek öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında kösele takı yapımında kösele tıraşlamayı öğreneceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kösele takı yapımında kösele tıraşlama tekniğini araştırınız.
- Kösele tıraşlamada kullanılan araçları araştırınız.
- Kösele tıraşlamada kullanılan gereçleri araştırınız.
- Araştırdığımız bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. TIRAŞLAMA

2.1. Kösele Tıraşlamada Kullanılacak Araç ve Gereçler

2.1.1. Araçlar:

- Deri kesim bıçağı
- Deri tıraş bıçağı (Resim 2.1.)
- Çalışma tezgâhı
- Deri tıraş makinesi
- Çalışma mermeri

2.1.2. Gereçler:

- Kösele deri parçaları (Resim 2.2)
- Hazırlanan kalıplar (şablonlar)

Resim 2.1: Elde tıraş bıçağı

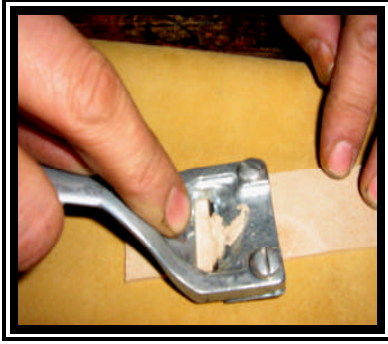

Resim 2.2: Kösele parçaları

2.2. Kösele Tıraşlama Çeşitleri

2.2.1. Kösele Deriyi Elde Tıraşlama (İnceltme)

Özellikle kalın derilerin daha kolay dikilebilmesi, güzel ve net görünmesi, deri eklerinin düzgün olması, model özelliklerinin tam verilmesi için yapılır. Ayrıca işçiliğin kalitesini de artırmaktadır.(Resim 2.3-Resim 2.4)

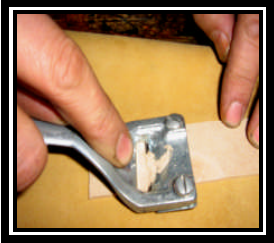
Resim 2.3: Elde Tıraşlama

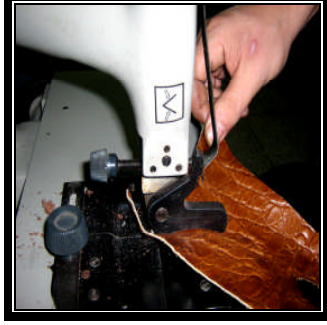
Resim 2.4: Elde Tıraşlama

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Kösele Deriyi Elde Tıraşlama (İnceltme)

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Tıraşlama bıçağını bileyleyiniz.</p>	<p>➤ Bileyleme yaparken bıçaklarının elinizi kesmemesine dikkat ediniz</p>
<p>➤ Köseleyi çalışma masasına yerleştiriniz</p>	<p>➤ Tıraşlama yapmak için atölye ortamı tercih ediniz. ➤ Köselelerin tersinin üstte gelmesine dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Bıçağı aşağıya doğru hafif eğimli tutunuz.</p> 	<p>➤ Bıçağın masaya sürtünmemesi için, elinizi masanın kenar boşluğunda kalacak şekilde tutunuz. ➤ Diğer elinizi bıçak kesmesine karşı koruyunuz.</p>
<p>➤ Köseleyi traşlayınız.</p> 	<p>➤ Tıraşlama işlemini içten dışa doğru yapınız</p>

2.2.2. Kösele Deriyi Makine de Tıraşlama (İnceltme)

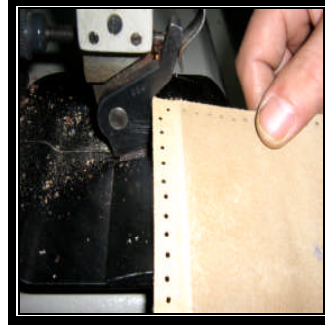
Resim 2.5: Makinede tıraşlama

Resim 2.6: Makinede köseleyi tıraşlama
(Geniş yüzeylerde)

Resim 2.7: Makinede tıraşlama

Resim 2.8: Makinede tıraşlama

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Kösele Deriyi Makine de Tıraşlama (İnceltme)

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Makinenin bıçağını bileyleyiniz.	➤ Bileyleme yaparken bıçağını elinizi kesmemesine dikkat ediniz
➤ Makineyi deri kalınlığına göre ayarlayınız.	➤ Makineyi talimatına uygun kullanınız.
➤ Tıraşlanacak köselenin genişliğini ayarlayınız.	➤ Tıraşlama yapmak için atölye ortamı tercih ediniz.
➤ Makineyi çalıştırınız.	➤ İş kazalarına karşı dikkatli olunuz. ➤ Araçların verimli çalışması için kullanma talimatına uyunuz
➤ İnceltilecek deriyi iki elle tutunuz.	➤ Deriyi gergin ve düzgün şekilde tutunuz.
➤ Köseleyi makinenin bıçağı altından geçiriniz.	➤ Tıraşlamayı ürüne uygun kalınlıkta yapınız. ➤ İstenilen kalınlık elde edilene kadar tıraşlama işlemini tekrarlayınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Tıraşlama yapılacak deri yüzeyini belirlediniz mi?		
2. Kösele tıraşlamada kullanılan araçları gereçleri araştırdınız mı?		
3. Tıraşlama için uygun ortam hazırladınız mı?		
4. Tıraşlamanın hangi araçla yapılacağını belirlediniz mi?		
5. Tıraşlama yaparken araçları dikkatli kullandınız mı?		
6. Tıraşlama yaparken araçların kullanma talimatına uydunuz mu?		
7. Araçları kullanırken güvenlik önlemleri aldınız mı?		
8. Tekniğe ve ürüne uygun tıraşlama yaptınız mı?		
9. İşlem basamaklarını tekrar ederek tecrübe ve patiklik kazandınız mı?		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) olarak işaretleyiniz.

1. ( ) Tıraşlama yapılacak yüzey önceden belirlenmeli ve tersinden yapılmalıdır.
2. ( ) Tıraşlamanın elde veya makinede yapılacağı önceden belirlenmelidir.
3. ( ) Tıraşlama deriyi inceltme işlemidir.
4. ( ) Tıraşlama yapılacak araçların keskinliği kontrol edilmeli ve bileylenmelidir.
5. ( ) Tıraşlama atölye ortamında yapılmalıdır.

Boşlukları doldurarak cümleyi tamamlayınız.

6. Tıraşlama yaparken .....dikkatli kullanılmalıdır.
7. Tıraşlama yaparken araçların .....talimatına uyulmalıdır.
8. Tıraşlama yaparken atölyede .....tedbirleri alınmalıdır.
9. Tıraşlama; .....ve ..... olmak üzere iki şekilde olur.

DEĞERLENDİRME:

Cevaplarınızı, cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyiniz. Yanlış cevapladığınız ya da cevaplarken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konulara dönerek öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında kösele kalıp çizebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan kalıpla çalışılabilecek kösele takı örneklerini araştırınız.
- Kösele takı çalışma ve kalıp hazırlama tekniklerini araştırınız.
- Kösele kalıp çizmede kullanılan malzemeleri araştırınız.
- Araştırdığınız bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. KALIP

3.1. Kullanılan Malzemeler

3.1.1. Araçlar

- Maket bıçağı
- Makas
- Deri kesim bıçağı
- Biz
- Hazırlanan kalıp (şablon)

3.1.2. Gereçler

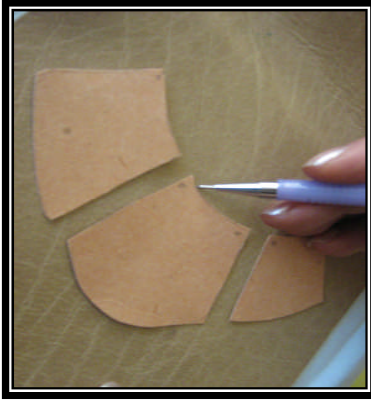
- Kösele deri
- Tasarım örnekleri
- Desen örnekleri
- Kalem, silgi
- Yazmayan tükenmez kalem

3.1.3. Kalıp Hazırlamada Yararlanılan Kaynaklar

Kalıp hazırlamak ve modeli belirlemek için çeşitli kaynaklardan faydalanılır. Bunlar;

- Geleneksel takı modelleri
- Sanat tarihi kitapları
- Tanıtım broşürleri
- Müzelerde bulunan örnekler
- Türk süsleme sanatlarında kullanılan motifler
- Moda dergileri
- Sergiler
- Kartpostallar
- Resimler
- Bitmiş ürün örnekleri

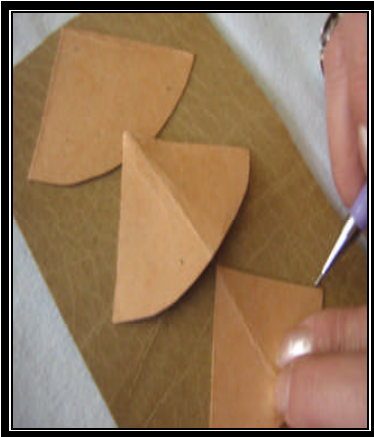
3.2. Köseleye Kalıp Çizme

Resim 3.1: Kösele yüzeyine kalıp yerleştirm

Resim 3.2: Köseleye kalıp çizme

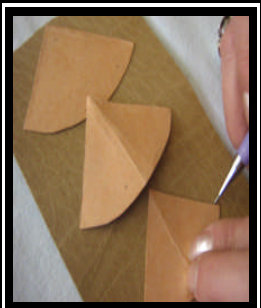
Resim 3.3: Köseleye kalıp çizme

Resim 3.4: Köseleye cetvel ile kalıp çizme

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kalıbı köseleye çizmek için çalışma ortamı hazırlayınız.	<p>Temiz bir çalışma masası ve atölye ortamını tercih ediniz.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kalıp çizmede kullanılan araçgereçleri hazırlayınız	<p>Kaynakları etkin ve verimli kullanınız.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kalıpların muntazam olup olmadığını kontrol ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hatalı yerleri düzeltirken kesici aletlere karşı dikkatli olunuz ➤ Yuvarlak hatlı kalıplarda eğri uçlu makasla kesmeyi tercih ediniz. ➤ Düz kalıplarda maket bıçağı ve cetveli tercih ediniz. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Deri yüzeyinin düzgünlüğünü kontrol ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışma tezgâhı üzerine kösele deriyi yerleştiriniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çizim için kurşun kalem veya yazmayan tükenmez kalem kullanacaksanız derinin tıraşlanmış tarafının masaya gelmesine dikkat ediniz. ➤ Eğer tükenmez kalem kullanacaksanız köselenin tıraşlanmış tarafını üste getiriniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kalıpları köselenin üzerine yerleştiriniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikkatli ve temiz çalışınız. ➤ Kalıpları derinin hatasız kısımlarına yerleştiriniz. ➤ Kalıpları deriye yerleştirirken ekonomik olunuz. ➤ Ekonomik olmak için önce büyük kalıpları, aralarına ve kalan yerlerine küçük kalıpları yerleştiriniz.

	
<p>➤ Kalıbın etrafından kalemi dik tutarak çiziniz.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İnce uçlu kalem kullanınız. ➤ Çizgilerin net olmasına dikkat ediniz ➤ Tekniğe uygun çalışınız. ➤ Kalıbı derinin yüzüne çizerken, boyası dağılmayan kalemleri tercih ediniz. ➤ Tükenmez kalem kullanacaksanız kalıpları köselenin tersine çiziniz. ➤ Kalem izlerinin görünmemesi için tecrübe kazanana kadar kalıbı derinin tersine çiziniz. ➤ Kalıpları köselenin tersine yerleştirirken kalıp yönlerine dikkat ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kalıbı köseleye çizmek için çalışma ortamı hazırladınız mı?		
2. Kalıp çizmede kullanılan araç gereçleri hazırladınız mı?		
3. Kalıpların muntazam olup olmadığını kontrol ettiniz mi?		
4. Çalışma tezgâhı üzerine kösele deriyi yerleştirdiniz mi?		
5. Kalıpları köselenin üzerine yerleştirdiniz mi?		
6. Kalıbın etrafından kalemi dik tutarak çizdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi kalıbı köseleye çizmede kullanılan araçtır?
  - A) Yapıştırıcı
  - B) Kalem
  - C) Kalıplar
  - D) Kösele
2. Aşağıdakilerden hangisi kalıbı köseleye çizmede kullanılan gereçtir?
  - A) Kösele
  - B) Kalıplar
  - C) Pergel
  - D) Cetvel

Aşağıdaki soruları DOĞRU –YANLIŞ olarak cevaplayınız.

3. ( ) Ekonomik olmak için önce büyük kalıpları, sonra aralarına ve kalan yerlerine küçük kalıpları yerleştiriniz.
4. ( ) Kösele yüzeyinin düzgün ve lekesiz olmasına dikkat edilmelidir.
5. ( ) Kalıbı köseleye çizerken kalem dik tutulmalıdır.
6. ( ) Köseleye kalıp uygulamalarında ince uçlu kalemler kullanılmalıdır.
7. ( ) Kalıbı köseleye rasgele istenilen yere yerleştirebilirsiniz.
8. ( ) Köseleye kalıp çizimi, düzgün yüzeyli çalışma masası üzerinde yapılmalıdır.
9. ( ) Kalıplar köseleye çizilirken çift çizgi halinde çizilmelidir.

Boşlukları doldurarak cümleyi tamamlayınız.

10. Kalıp (şablon) hazırlamada kalıpların net olması için sert.....veya mukavva kullanılmalıdır.

11. Kalıp hazırlamadan önce tasarım yapılmalı veya .....tespiti yapılmalıdır.
12. Kalıp hazırlamada gerekli .....ve.....önceden hazırlanmalıdır.
13. Kalıp hazırlama temiz ve düzgün bir .....üzerinde yapılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız ya da cevaplarken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konulara dönerek öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında köseleyi kesebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kösele kesiminde kullanılan araçları araştırınız.
- Kösele kesiminde dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. KÖSELEYİ KESME

4.1. Kullanılan Araç ve Gereçler

4.1.1. Araçlar

- Deri kesim bıçağı (Resim 4.1. kesim bıçağı ile kesme)
- Maket bıçağı
- Zımpara (Resim 4.3. kesilen köselenin zımparalanması)
- Makas
- Çalışma tezgâhı
- Çalışma mermeri

4.1.2. Gereçler

- Üzerine kalıp çizilmiş kösele

4.2. Köseleyi Kalıba Göre Kesme

Resim 4.1: Kesim bıçağı ile kesme

Resim 4.2: Çizilen kalıbın kesilmesi

Resim 4.3: Kesilen köselenin zımparalanması

Resim .4.4: Köseleye form verme

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Köseleyi kesmek için çalışma ortamı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Temiz bir çalışma masası ve atölye ortamı tercih ediniz. ➤ Deri bıçağı veya falçata ile çalışacaksanız masanızın kesici aletlere karşı dayanıklı olmasına dikkat ediniz. ➤ Kesici alet kazalarına karşı ilk yardım çantası bulundurunuz. ➤ Kaynakları etkin ve verimli kullanınız
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Köseleyi kesiminde kullanılan araçları gereçleri hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Üzerine kalıp çizilmiş köseleyi hazırlayınız. ➤ Kesimin daha kolay ve düzgün olması için deri kesim bıçağını bileyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kösele üzerindeki kalıpların çizimlerini kontrol ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çizimlerin net olması gerektiğini unutmayınız. ➤ Tekniğe ve amaca uygunluğuna dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çizgilerin tam üzerinden kesiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikkatli ve titiz çalışınız. ➤ Kalıplar derinin tersine tükenmez kalem ile çizilmiş ise, izlerin görünmemesi için çizgilerin içinden kesiniz. ➤ Kesici alt kazalarına karşı dikkatli olunuz. ➤ Kesimin düzgünlüğünü kontrol ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kesilen kenarların düzeltilmesi için zımparalayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Köselenin kenarlarının muntazamlığının, kaliteyi artıracaklarını unutmayınız.

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Köseleyi kesmek için uygun çalışma ortamı hazırladınız mı?		
2. Köseleyi kesiminde kullanılan araçları gereçleri hazırladınız mı?		
3. Kösele üzerindeki kalıp çizimlerinin düzgünlüğünü kontrol ettiniz mi?		
4. Çizgilerin tam üzerinden kestiniz mi?		
5. Kesilen kenarları zımparalayarak düzelttiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa faaliyete dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi köseleyi kesmede kullanılan araçlardandır?
  - A) Kesim bıçağı
  - B) Kösele
  - C) Pergel
  - D) Tıraş bıçağı
2. Aşağıdakilerden hangisi köseleyi kesmede **kullanılmaz**?
  - A) Kalıp çizilmiş kösele
  - B) Tıraş bıçağı
  - C) Kesim bıçağı
  - D) Makas

Boşlukları doldurarak cümleyi tamamlayınız.

3. Köseleyi kesme işlemi lastik kaplı .....veya .....masa üzerinde yapılmalıdır.
4. Kesme işlemi .....tam üzerinden gerçekleştirilmelidir.
5. Kesme işlemi bittikten sonra kalıbın kenarları .....ile düzeltilmelidir.
6. Kesme işleminde .....veya .....kullanılır.
7. Kesme işleminde ..... ve titiz çalışılmalıdır.
8. Kesme işleminde kullanılacak .....keskin ve uçları düz olmalıdır.
9. Kesme işlemi ..... uygun olmalıdır.
10. Kesme işlemi temiz bir .....ortamında olmalıdır.

DEĞERLENDİRME:

Cevaplarınızı, cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız ya da cevaplarken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konulara dönerek öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında kösele takıyı süsleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kösele takıda kullanılan süsleme tekniklerini araştırınız
- Kösele takıda kullanılan süsleme araç gereçlerini araştırınız
- Kösele takıda yakma, oyma ve boyama teknikleri ile uygulanabilecek teknikleri araştırınız

5. KÖSELEYİ ŞEKİLLENDİRME

5.1. Kösele Takıyı Süsleme

Süslemecilik, insanlık tarihi ile birlikte başlamış ve insanların en doğal tutkusu olarak ortaya çıkmıştır. Bilhassa; kadının yaradılışında var olan süslenme güdüsü ve güzel görünme gereksinmesini karşılamak için, insanlar süsleme sanatlarını uygulamışlardır. Kadının estetik ve doğal gereksinmelerini karşılamak için uyguladığı bu süslemeler, sanatın yüzyıllarca yaşamasını sağlamıştır.

Süsleme herhangi bir maddenin doğal karakterini ve işlevini değiştirmeden, onu güzelleştirmek amacıyla yüzeyi üstüne renkli, renksiz çizme, oyma, boyama, kesme, kakma, kabartma, dövme, yakma, işleme vb tekniklerle form verme sanatıdır. Bunun için deride yapılan şekillendirme teknikleri, aynı zamanda süsleme teknikleri olarak da adlandırılır ve kullanılır

Süsleme sanatları incelenen konunun amacına ve süslenen yüzeyin malzemesine, kullanım alanına ya da kullanılan tekniğe göre gruplanabilir. Süslenen yüzeyin malzemesine göre de gruplama yapılır.

Deri, kullanışlılığı ve koruyuculuğu nedeniyle, birçok eşya ve aksesuar yapımında kullanılmaktadır. Ayrıca süsleme, farklı malzemelerle birlikte çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Deriden yapılan aksesuarlar, kızgın demir kalıplarla yakılarak, üzerine boya, yıldız sürülerek, boncuk, madeni (altın, gümüş, pirinç vb.) parçalar eklenerek süslemelere farklılık kazandırılmıştır.

Deri işleme sanatları, eski zamanlardan beri, Türklerin kullandıkları sanatların başında gelmektedir. Türkler Orta Asya'dan Anadolu'ya gelişlerinde en çok yararlandıkları hayvan olan atları süslemeyi sanat edinmişlerdir.

Atın eğeri, at başlık takımları ve araba koşumlarını, deri, kösele ve meşinden yapmışlar, bunları diğerlerine oranla daha üstün ve güzel bir sanat anlayışıyla işlemişlerdir. Geliştirdikleri üstün teknikleri; kapı perdelerinde, sandık ve hurçların süslenmesinde, sofraltlarında, kılıflar, nalın, çizme ve terliklerde, eldiven, çanta, kemer, başlık gibi giysi aksesuarlarında, elbise süslemelerinde, kitap kapları ve mobilyaların süslemelerinde kullanmışlardır

Deri sanatlarının günümüze ulaşan örnekleri kütüphaneler, müzeler ve özel koleksiyonlarda bulunmaktadır.

Resim 5.1: Anadolu süsleme sanatı

Resim 5.2: Anadolu süslemeleri

5.1.1. Kösele Takıyı Şekillendirme ve Süslemede Faydalanılan Kaynaklar

Kösele takı yapımında oyma, boyama, kesme, kakma, kabartma, dövme, yakma, gibi tekniklerle yapılacak olan süsleme desenlerini seçerken aşağıdaki kaynaklardan faydalanabiliriz.

- Geleneksel takı modelleri
- Sanat tarihi kitapları
- Tanıtım broşürü
- Müzelerde bulunan örnekler
- Türk süsleme sanatlarında kullanılan motifler
- Moda dergileri
- Sergiler
- Kartpostallar
- Resimler

5.1.2. Süslemede ve Şekillendirmede Kullanılan Araçlar

- Çarklı zımba
- Makas
- Zımba
- Pense
- El matkabı
- Yakma aleti
- Çelik desen çubukları (Resim 5.3.)
- Fırçalar
- Fermejüp (zımba basma aleti)
- Yan keski
- Kargaburnu
- Çalışma tezgâhı
- Deri kesim bıçağı
- Biz
- Metal kalıplar
- Bıçak
- Çıtçıt basma makinesi
- Baskı makinesi
- Ağaç tokmak(Resim 5.4.)
- İstenilen ebatta metaller
- Çekiç
- Cendere
- Cendere kalıpları
- Ağırlıklar (Resim 5.5.)

Resim 5.3: Çelik çubuklar motif aparatları

Resim 5.4: Ağaç tokmak

Resim 5.5: Ağırlıklar

5.1.3. Süslemede ve Şekillendirmede Kullanılan Gereçler

Gelişen teknolojiye paralel olarak, hazır gereçlerle yapılan süslemeler günümüzde oldukça rağbet görmektedir.

- Çeşitli metaller (Altın, bakır, gümüş, pirinç vb.)
- Çeşitli taşlar
- Çeşitli boncuklar
- Çeşitli deriler
- Çeşitli deniz ürünleri (midye kabuğu, yengeç dişi vb.)
- Kuru bitkiler ve tohumları
- Yapıştırıcılar
- İplikler (mumlu ip, saya ipi)
- Boyalar (Analinli boyalar, ayakkabı boyası)
- Parlaticılar (lef lef, vernik, cila vb.)
- İspirtolu kalemler
- Sırım
- Burun ütüsü
- Karbon kâğıdı
- Desen
- Sivri uçlu kalem
- Takı klipsi
- Çıt çıt
- Pamuk
- Fermejüp
- Baskı aparatları
- Kösele
- Sırım

5.1.4. Motif

Yan yana gelerek desenleri oluşturan ve kendi başlarına birer birlik olan öğelerden her biridir.

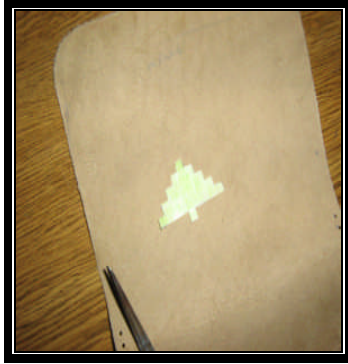
Motifler bir araya getirilerek, kösele yüzeyi üstünde, çizme, oyma, boyama, kesme, kakma, kabartma, dövme, yakma, işleme vb teknikler kullanılarak desenler oluşturur.

5.2. Köseleyi Keserek Şekillendirme

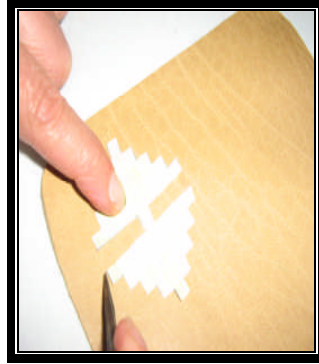
Özellikle deri üzerindeki kusurları görmek açısından kalıplar derinin sırça yüzüne yerleştirilir. Ancak deri yüzeyinin temiz olduğu ve kusurların, çizilecek kalıba rastlamayacağından emin olunan durumlarda derinin tersine çizim yapılabilir. Bu durum deri üzerinde kalem izi kalma ihtimalini de ortadan kaldırmış olur. Deri çiziminde kurşun kalem, tükenmez kalem, deri çizim kalemi, karbon kâğıdı, rulet ve pergel kullanılır. Özellikle açık renk derilerde leke oluşmaması için, kurşun kalem ve açık renk karbon kâğıdından yararlanır. Zamanla tecrübe ve beceri kazanıldığında desen kösele üzerine yazmayan tükenmez kalem ile biraz bastırılarak çizilir ve deride iz kalması sağlanır. Bu şekilde oluşan çizgiler üzerinden falçata veya maket bıçağı ile kesilerek daha temiz bir ürün ortaya çıkmış olur.

Derilerde kesim, derinin sırça yüzünden tek kat olarak yapılır. Kalıplar, aralarında boşluk kalmayacak şekilde yerleştirilir ve kalıpların kaymaması için, derinin ve kalıpların üzerine ağırlık konulur Kesim bıçağı iyi bileylenmiş, kesim masasının yüzeyi düzgün ve cam, kauçuk veya lastik kaplı olmalı ve kesim, bıçak dik tutularak el kaldırılmadan yapılmalıdır.

Kesme işlemi derinin özelliğine göre değişmektedir. İnce derilerde, kesim bıçağı, makas ve sürfile makası, kalın derilerde ise deri kesim bıçağı (fal çata), maket bıçağı kullanılmalıdır. Kesme işlemi üç şekilde yapılır.

Resim 5.6: Keserek şekillendirme

Resim 5.7: Keserek şekillendirme

5.2.1. Düz kesim

Genellikle çelik cetvel kullanılır. Çelik cetvel üzerine el ile kuvvetli basılarak ve diğer elle bıçak dik tutularak kesim yapılır.

5.2.2. Yuvarlak kesim

Yuvarlak şekilde hazırlanan şablonlar kullanılarak yapılır.

Resim 5.8: Yuvarlak kesim

Yuvarlak kesimler farklı şablon kalıplarla yapılabildiği gibi pergel ile de yapılabilir.

Yuvarlak kesim şekline en iyi örnek, deri sıırımdır

Sırım: Deri işlerinde çanta, kemer, takı, vb. ürünlerin birleştirilmesi ve süslenmesinde kullanılan ince şeritler halinde kesilen derilerdir. (Resim 5.9)

Resim 5.9: Sırım (Deri ip)

Sırımın kesimi aşağıdaki şekilde olur:

- Makas ile
- Jilet veya maket bıçağı ile
- Sırım kesme el aleti ile
- Sırım kesme makinesi ile

Makas ile sırım kesmede sırımın aynı kalınlıkta olması için cetvel ile çizilir ve makas düz tutulur.

Jilet veya maket bıçağı ile sırım keserken ilk yapılacak şey deriyi yuvarlak olarak kesmektir. Daha sonra ortasına çivi çakılarak yuvarlak deri döndürüldükçe sırım çekilir. Bu işlem makasla da yapılabilir. Ancak o zaman yuvarlak ortasına çivi çakılmaz ve elde tutularak kesilir.

Sırım, tüm derilerde birleştirme gereci olarak sık kullanılır. Takı yapımında tek başına ip olarak kullanılabilceği gibi, çarklı zımba ile oluşturulan deliklerin arasından süsleme amacıyla farklı şekillerde geçirilerek kullanılır.

Sırımı yapılan süsleme ve dikim tekniklerinde sağlam ve düzgün görüntü elde etmek için derinin arkasında sırımın başlangıç ve bitim yerleri dikerek veya yapıştırarak temizlenir.

- **Tamamı Sarımdan Yapılmış Takı örnekleri**

Resim 5.10: Sırım Takı

Resim 5.11: Sırım Takı

5.2.3. Şekilli Kesim

Kalıba göre şablon ve çelik cetvelin her ikisinin de kullanıldığı kesim çeşididir. Şekilli kesimlerde seramik çiçek kalıplarında da faydalanılabilir (Resim 5.12 Seramik çiçek kalıpları).

Resim 5.11: Seramik çiçek kalıpları

Resim 5.12: Şekilli kesim

Resim 5.13: Şekilli kesim

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Köseleyi keserek şekillendirme

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çalışma ortamı hazırlayınız.	➤ Kesim yapmaya uygun çalışma masayı hazırlayınız.
➤ Keserek motif uygulamada kullanılan araçları ve gereçleri hazırlayınız.	➤ Kullanacağınız motif kalıplarını hazırlayınız. ➤ Kesim bıçaklarını bileyiniz. ➤ Kalem, silgi, cetvel hazırlayınız.
➤ Motifi, kösele üzerine yerleştiriniz.	➤ Köseleyi ekonomik kullanınız. ➤ Motifin düzgün olması için köselenin parlak yüzüne yerleştiriniz.
➤ Motifi, kösele üzerine çiziniz.	➤ Kirlilik olmaması için açık renk karbon kâğıdı kullanınız. ➤ Karbonsuz çalışacaksanız mürekkebi dağılmayan kalem kullanınız ve çizgilerin içinden kesiniz. ➤ Çizimlerin ince ve net olmasına dikkat ediniz. ➤ Çizim yaparken kalemi dik tutunuz. ➤ Geometrik motiflerde çizgilerin düzgün olması için cetvel veya pergel kullanınız. ➤ Yuvarlak hatlı motiflerde, pratik olması için şekle uygun objelerden yararlanabilirsiniz.
➤ Modele ve motife uygun olarak gereken yerlerinden köseleyi kesiniz.	➤ Kesim için keskin deri bıçağı veya maket bıçağı kullanınız. ➤ Sadece derinlik verilecek çizgilerin tamamen kesilmemesi için dikkatli olunuz. ➤ Tamamen kesilip çıkarılacak kenarların pürüzsüz olmasına dikkat ediniz. ➤ Kesilen kenarların daha pürüzsüz olması için çakmak veya yakma aleti ile derinin yanlarından sarkanları yok ediniz. ➤ Çakmağı kullanırken yanmalara karşı dikkatli olunuz. ➤ Maket bıçağı ve deri bıçağına karşı dikkatli olunuz.

	➤ İlk yardım malzemeleri bulundurunuz
➤ Köselenin yüzeyini nemlendiriniz	➤ Nemli sünger kullanınız. ➤ Köseleye daha kolay şekil vermek için nem ayarının çok ıslak ya da çok kuru olmamasına özen gösterin
➤ Kesilen desen üzerinden sivri bir uç ile geçerek motifi belirginleştiriniz.	➤ Motif özelliğinin bozulmamasına özen gösteriniz. ➤ Desene uygun olarak motif içinde kesilip çıkarılması uygun olan kısımları muntazam çalışınız. ➤ Motif içindeki çizgileri belirginleştirmenin, motife derinlik kazandırmak ve sonrasındaki işlemler için kolaylık sağlamak açısından önemli olduğunu unutmayınız.
➤ Desen üzerinde uygulanacak, deri süsleme tekniklerinin yerlerini belirleyiniz.	➤ Tecrübe kazanmak için, kösele takı üzerinde uygun olan süsleme tekniklerinin tamamını en uygun şekilde kullanmaya özen gösteriniz. ➤ Süsleme tekniklerinin sıralamasını tasarımınıza en uygun şekilde yapınız
➤ Tasarıma uygun olarak motifi şekillendiriniz.	➤ Şekillendirme yaparken nem ayarını kontrol ediniz. ➤ Şekillendirme yaparken kolaylık olması için çeşitli şekillerdeki yapma çiçek ütülerinden yararlanabilirsiniz. ➤ Birden fazla süsleme tekniğinin kullanılacağı tasarımlarda şekillendirme işlemini en son aşamada yapınız. ➤ Köseleyi keserek şekillendirmeyi bitirdiğinizde diğer tekniklere geçiniz

5.3. Kösele Deriyi Oyarak Şekillendirme

Deride oyarak şekillendirme çok kullanılan bir tekniktir. Tek başına bir süsleme tekniği olarak kullanıldığı gibi, boyama ve kakma tekniklerinin ön işlemi olarak da sıkça kullanılır. Oyma tekniği ince ve kalın derilerde farklı uygulanır. Kösele, vaketa gibi kalın derilerde oyma işlemi iki şekilde yapılır.

5.3.1. Keserek Oyma

Hazırlanan desen köseleye çizilir ve çizilen desenin üzerinden kesim bıçağı ile hafifçe kesilir. Köselenin yüzeyi nemlendirilir. Sivri bir araç ile kesilen desenin üzerinden bastırılarak çizilir. Daha sonra derinleşmiş olan çizgilere boyama veya cilalama yapılarak farklı görünüm kazandırılır. Bu teknik kontür çekilmek istenen motif veya desenlerde daha iyi sonuç verir. Kösele şekillendirme veya süslemede tek olarak veya diğer tekniklerle beraber sıkça kullanılır.

Resim 5.14: Keserek oyma

5.3.2. Kazıyarak Oyma

Hazırlanan desen köseleye çizilir. Desenin özelliğine göre oyularak, desen belirgin hale getirilir. Desen, oyma uçlarıyla (linol bıçaklarıyla) deriyi kazıyarak oluşturulur. Oyma tekniğı düz hatlar elde etmede ve konturlamada (çerçeve oluşturma) kullanılır. Desen özelliğine göre geniş yüzeylerde de oyma yapılabilir (Resim 5.16–17).

Resim 5.15: Kazıyarak oyma tekniğı

Resim 5.16: Kazıyarak oyma tekniğı

5.3.3. İnce Deriyi Oyarak Şekil Verme

Belirlenen desen özelliğine göre desenin belirli kısımlarının kesilip çıkarılarak, oyulan kısımlara farklı renkte bir derinin yapıştırılması veya dikiş teknikleriyle tutturulmasıdır.

İkinci bir yöntemde bir derinin üzerine aynı ya da farklı özellikteki şekilli kesilmiş diğer deriyi yapıştırarak veya dikerek süsleme tekniğidir. Bu teknik applike tekniği olarak da adlandırılır(Resim5.18).

5.18: Köseleyi Oyarak şekillendirme

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Köseleyi Oyarak Şekillendirme

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Deriyi oyarak şekillendirmek için ortam hazırlayınız.	➤ Oyarak şekillendirme için aydınlık ortam tercih ediniz.
➤ Tasarıma ve desene uygun oyma tekniği belirleyiniz.	➤ Tasarımınızda kösele ile beraber ince deri de kullanılacaksa, keserek oyma tekniğini tercih ediniz.
➤ Oyma işleminde kullanılacak araç gereçleri hazırlayınız.	➤ Oyma yapılacak bölgeye uygun oyma aracı seçiniz ➤ Kazıyarak oyma için linol bıçaklarını tercih ediniz. ➤ Kesici aletlere karşı dikkatli olunuz ➤ Olabilecek kazalara karşı ilk yardım çantası bulundurunuz.
➤ Köselenin yüzeyini nemlendiriniz	➤ Nemli sünger kullanınız. ➤ Köseleye daha kolay şekil vermek için nem ayarının çok ıslak ya da çok kuru olmamasına özen gösteriniz.
➤ Tasarıma üzerinde belirlenen oyulacak olan bölgeyi sivri bir uç ile keserek belirleyiniz.	➤ Kesici aletlere karşı dikkatli olunuz ➤ Olabilecek kazalara karşı ilk yardım çantası bulundurunuz.
➤ Belirlediğiniz alanını kazıyarak oyunuz.	➤ Oyma derinliğini amaca uygun yapınız ➤ Temiz ve düzenli çalışınız. ➤ Tasarıma sadık kalınız. ➤ Köseleyi oyarak şekillendirme tekniği ile süslemeyi bitirdiğinizde diğer süsleme tekniğine geçiniz.

5.4. Köseleyi Dövme Yaparak Şekillendirme

Nemli kösele üzerine, uçları değişik şekillerdeki çelik çubukların, tokmak ile vurularak desen oluşturulması tekniğidir.(Resim 5.19–20) Uygulaması kolay ve desenler kalıcıdır. Dövme tekniği tek başına kullanılabilceği gibi üzerine boyama ve vernikleme yapılarak farklı görüntü elde edilebilir. Desenlerin çeşitliliğini artırmak için yapma çiçekçilikte kullanılan cendere kalıplarından da yararlanılabilir. Cenderede kalıp basmak için, köselenin, kalıpların içine sığacak şekil ve büyüklükte olması gerekir. Bunu sağlamak için kalıp çiziminde seramik çiçek ve yaprak kalıplarından faydalanılabilir(Resim 5.21–22).

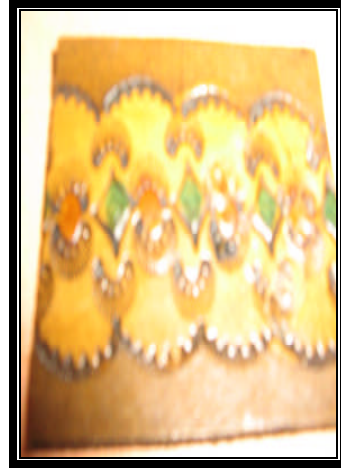
Resim 5.19: Köseleye motif oluşturma

Resim 5.20: Çelik çubuklar ile motif oluşturma

Resim. 5.21: Motif oluşturma

Resim 5.22: Baskı çubuklarıyla motif oluşturma

Resim 5.23: Cendere

Resim 5.24: Cendere kalıbı

UYGULAMA FAALİYETİ-3

Köseleyi Dövme Tekniği İle Şekillendirme

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Köseleyi dövme yaparak şekillendirmek için çalışma ortamı hazırlayınız.	➤ Dövme yapmak için aydınlık ve geniş ortam tercih ediniz.
➤ Dövme yapmak için araç gereç hazırlayınız.	➤ Farklı şekillerde dövme aparatları hazırlayınız. ➤ Dövme yapmak için tokmak hazırlayınız. ➤ Gerekiyorsa cendere kalıplarını ve cendereyi hazırlayınız.
➤ Desene uygun şekilde, dövme aparatı seçiniz.	➤ Aparatları modele uygun seçiniz. ➤ Farklı şekillerdeki aparatları da kullanarak deneyiminizi artırınız.
➤ Belirlediğiniz yerleri dövme tekniği ile şekillendiriniz.	➤ Dövme aparatlarındaki şekillerin ve baskı derinliğinin deseninize uygunluğunu anlamak için başka bir kösele üzerinde deneme yapınız. ➤ Şekillerin aynı derinlikte olmasını isterseniz, tokmağı aynı güçte vurunuz. ➤ Yaratıcılığınızı kullanarak, farklı dövme şekilleri ile farklı derinliklerde, takı modelinize uygun desenler oluşturunuz. ➤ Derinliği fazla olan dövme şekillendirmeleri üzerine, boyama tekniği uygulandığında daha iyi sonuç verdiğini unutmayınız.
➤ Dövme yaparak şekillendirme tekniğini uyguladıysanız diğer tekniğe geçiniz.	➤ Süsleme tekniklerinin sıralamasını tasarımınıza ve belirlediğiniz tekniklere uygun yapınız.

5.5. Köseleyi Kabartarak Şekillendirme

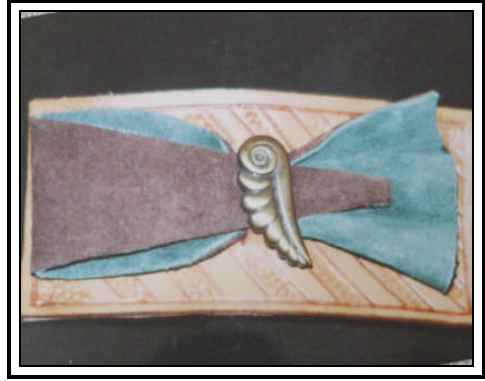
Bu işlem, nemli köselenin yüzünden veya tersinden çeşitli uygulamalarla belirli kısımları ezerek alçak ve yüksek bölümler halinde desene derinlik vererek şekillendirme tekniğidir.

Dekoratif kösele deri çalışmalarında (ayrıca ince derilerde, desen özelliğine göre) ısıtılmış çiçek ütöleri kullanılarak şekillendirme yapılır. Islatılmış köselenin fazla suyu alındıktan sonra, ütül derinin tersinden veya yüzünden bastırılarak, kabartmalar yapılır.(Resim 5.25)

Bir malzemenin üzerine aynı ya da farklı özellikteki diğ er bir malzeme kesilerek, yapıştırlarak elde ve makinede çeşitli işleme teknikleriyle tutturulabilir.(Resim 5–26.27.28) Aplike ve kabartma işleminde girintisi fazla olmayan desenler tercih edilmelidir.

Resim 5.25: Kabartarak şekillendirme

Resim 5.26: Farklı malzemelerle

Resim 5.27. Kabartarak şekillendirme

Resim 5.28. Kabartarak

UYGULAMA FAALİYETİ-4

Köseleyi Kabartarak Şekillendirme

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deriyi kabartarak şekillendirmek için ortam hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kabartarak şekillendirme için aydınlık ortam tercih ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kabartarak şekillendirme işleminde kullanılacak araç gereçleri hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kabartma yapılacak bölgeye uygun kabartma aracı seçiniz. ➤ İş kazalarına karşı dikkatli olunuz. ➤ Farklı boylardaki çiçek ütülerini hazırlayınız. ➤ Çiçek ütülerini ısıtmak için ocak bulundurunuz. ➤ Baskı çubuğu(kalemleri) hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Köselelin yüzeyini nemlendiriniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nemli sünger kullanınız. ➤ Köseleye daha kolay şekil vermek için nem ayarının çok ıslak ya da çok kuru olmamasına özen gösteriniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kabartma işlemini tasarıma uygun olarak el aletleri ile yapınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Motif özelliğine uygun baskı çubukları (kalemleri) ile kabartma yapınız. ➤ Çelik baskı kalemlerini tekniğe uygun kullanınız. ➤ Köseleyi kabartarak şekillendirme tekniği ile süslemeyi bitirdiğinizde diğer süsleme tekniğine geçiniz. ➤ Tasarımın özelliğine göre derideki desenin bazı yerlerinde arka taraftan bazı yerlerinde ön taraftan kabartma yapınız.

5.6. Köseleyi Boyayarak Şekillendirme

Deri yüzey süslemelerinde; anilinli, akrilik, kumaş, deri, kuru kalem vb. boyalar kullanılmaktadır.

Bunlardan anilinli boya en çok kullanılanıdır.

Boyama genellikle açık renk derilerde kullanılmaktadır.

Resim 5.29: Fırça ile boyayarak şekillendirme

Resim 5.30: İspirtolu kalem ile boyayarak şekillendirme

Resim 5.31: Boyayarak şekillendirme

Resim 5.32: Boyayarak şekillendirme

UYGULAMA FAALİYETİ-5

Köseleyi Boyayarak Şekillendirme

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Köseleyi boyayarak şekillendirme yapmak için ortam hazırlayınız.	➤ Aydınlık ortam tercih ediniz. ➤ Temiz bir çalışma masası hazırlayınız.
➤ Köseleyi boyayarak şekillendirme yapmak için kullanılan araçları ve gereçleri hazırlayınız	➤ Temiz ve titiz çalışınız. ➤ Tasarıma uygun boya malzemesi seçiniz. ➤ Boya kazalarına karşı atölye önlüğü kullanınız ➤ Fırçaları yıkamak için temiz su bulundurunuz. ➤ Fırçaları kurulamak için temiz bez veya kâğıt havlu bulundurunuz. ➤ Küçük alanlar için ince fırça kullanınız.
➤ Kösele yüzeyini nemlendiriniz.	➤ Nemli sünger kullanınız. ➤ Köseleye boyanın, homojen şekilde daha kolay dağılması için nem ayarının çok ıslak ya da çok kuru olmamasına özen gösteriniz.
➤ Tasarıma göre belirlenen bölgeleri boyayınız.	➤ Boyamaya başlamadan önce farklı bir kösele üzerinde renk denemesi yapınız. ➤ Renklerin, kurduğunda bir ton açık veya koyu olabileceğini unutmayınız. ➤ Renk uyumuna dikkat ediniz. ➤ Tasarıma uygun renklendirme yapmaya dikkat ediniz. ➤ Renklerin birbiri ile karışmamasına dikkat ediniz. ➤ Dar kısımlarda taşma yapmaması için ince uçlu fırça kullanınız.
➤ Kurumaya bırakınız.	➤ Boyanan köseleyi oda sıcaklığında kurumaya bırakınız. ➤ Boya tam kuruyana kadar dokunmayınız. ➤ Köseleyi boyayarak şekillendirme tekniğini bitirdikten sonra diğer tekniğe geçiniz. ➤ Başka teknikleri uygulayacağımız için cilalama işini sona bırakınız.

5.7. Köseleyi Kakma Tekniği İle Şekillendirme

Deri, taş, metal, ağaç veya kaplama yüzeylerine yapılan oymalara, ince levha biçiminde renkli ve daha değerli gereçleri gömerek yapılan süslemedir. Kakma yapılacak yüzey ve gömülecek malzemenin kompozisyonunda pek çok seçenek kullanılmıştır. Örneğin taşın içine renkli mermer, abanoz üstüne sedef veya bağa, ceviz üstüne fildişi, kemik, tahta ya da demir üstüne altın veya gümüş parçalar, gümüş ya da altın eşya üstüne değerli taşlar gömülerek yapılan kakma işler vardır. Osmanlı mimarisinde, özellikle künde-kâri tekniğindeki minberler, kürsüler, kapı, pencere ve dolap kapakları üzerine sedef ve fildişi kakma yöntemi kâkmacılığın en yaygın biçimidir.

Resim 5.33: Kakma tekniği

Kösele takıda da; tasarıma göre motiflerin belirlenen yerleri, kakılacak boncuğun özelliğine göre oyulur veya çarklı zımba ile delinir. Sonra bu kısımlara tasarıma göre daha önceden belirlenmiş olan boncuklar, değerli veya yarı değerli taşlar, metaller, sedef, fildişi vb. malzemeler oturtulur. Boncukların çıkmaması için çarklı zımba ile boncuğa göre daha küçük delik açılması gerekir. Oyularak yapılan kakma tekniğinde ise kakma malzemesi, materyaline uygun bir yapıştırma malzemesi ile sabitlenir(Resim 5.33,34,35,36,37).

Resim 5.34:Kakma tekniği alışması

Resim 5.35:Kakma tekniği alışması

Resim 5.36. Kakma tekniği alışması

Resim 5.37. Kakma tekniği alışması

UYGULAMA FAALİYETİ-6

Köseleyi Kakma Tekniği İle Şekillendirme

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kakma tekniği ile süsleme yapabilmek için gerekli ortamı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aydınlık atölye ortamı sağlayınız ➤ Düzenli çalışma masası hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kakma tekniği ile süsleme yapımında kullanılan araç ve gereçleri belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tokmak kullanınız. ➤ Tasarıma uygun boncuklar ve taşlar kullanınız. ➤ Seçtiğiniz boncuk ve taşlara uygun oyma aletlerini seçiniz. ➤ Çarklı zımba ve linol bıçağını hazırlayınız. ➤ Materyale uygun yapıştırma gereci hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kösele takıda, kakma uygulanacak bölümleri belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tasarıma uygun çalışınız. ➤ Tasarımınızı geliştirmek için hayal gücünüzü kullanınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kakma yapacağınız bölgeyi oyararak hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oyma aletlerine karşı dikkatli olunuz ➤ İş kazalarına karşı ilkyardım çantası bulundurunuz. ➤ Rahat çalışmak için, oyma yaparken linol bıçağının uygun uçlarını seçiniz. ➤ Yuvarlak boncuklarla kakma yapılıncaksanız çarklı zımbanın uygun genişlik ayarını kullanınız
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hazırladığınız yere, uygun gereçler kullanarak kakma yapınız	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kakma gereçlerini tokmakla vururken kırılmaması için materyalin cinsine göre vuruş gücünüzü ayarlayınız. ➤ Tasarıma bağlı kalarak yaratıcılığınızı geliştiriniz. ➤ Kakma tekniği ile süslemeyi bitirdiğinizde diğer süsleme tekniğine geçiniz.

5.8. Deriyi Yakma (Dağlama) Tekniği ile Süsleme

Isıtılmış çeşitli uçların, yüzeyde yakarak meydana getirdiği izlerden oluşan bir tekniktir.

Hazırlanan desen, deri yüzeyine geçirildikten sonra özelliğine göre, havya (Resim 5.38) veya yakma makinesi(Resim 5.39) ile deri yüzeyine yakılarak desen oluşturulur. Bunun dışında da farklı olarak, değişik sivri metal uçlarının (Bıçak, Biz, burun ütüsü, çelik dövme çubukları vb.)ocaklarda ısıtılması ile yüzeyde yakma desenler oluşturulmaktadır. Yaratıcılığı kullanarak, evimizde veya okulumuzda bulabildiğimiz, üzerinde farklı şekiller bulunan, ısıya dayanıklı metal veya dökümden yapılmış materyalleri de kalıp olarak yakma tekniğinde kullanabiliriz.

Resim 5.38: Havya

Resim 5.39: Yakma aleti

UYGULAMA FAALİYETİ-7

Köseleyi Yakma Tekniği İle Şekillendirme

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakma tekniği ile süsleme yapabilmek için gerekli ortamı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aydınlık atölye ortamı sağlayınız ➤ Düzenli çalışınız. ➤ Masa üzerine yanacak türde örtü sermeyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakma tekniği ile süsleme yapımında kullanılan araç ve gereçleri belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakma aleti kullanınız. ➤ Havya kullanınız. ➤ Değişik uçlarda metaller kullanınız. ➤ Kösele takımını hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kösele takıda yakma uygulanacak bölümleri belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tasarıma uygun çalışınız. ➤ Tasarımınızı geliştirmek için hayal gücünüzü kullanınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakma yapacağınız bölgeyi çizerek belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakma aletine karşı dikkatli olunuz. ➤ Havyaya karşı dikkatli olunuz ➤ İş kazalarına karşı ilkyardım çantası bulundurunuz. ➤ Elektrik kazalarına karşı önlem alınız. ➤ Farklı uçlu metaller deneyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakarak köseleyi süsleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakma aletlerine karşı dikkatli olunuz ➤ Deriye farklı ısı uygulayarak farklı dokular elde ediniz ➤ Tasarıma bağlı kalarak yaratıcılığınızı geliştiriniz. ➤ Yakarak süsleme tekniklerini uyguladıysanız, hazır gereçlerle takıyı süsleyiniz.

5.9. Deriyi Hazır Gereçlerle Süsleme

Gelişen teknolojiye paralel olarak, hazır gereçlerle yapılan takı süslemeler gün geçtikçe artmaktadır. Kösele takıda kullanılan hazır gereçler;

- Çeşitli renklerde ve boyutlarda zımbalar (Resim 5.40)
- Fermejüp basma aleti (Resim 5.41)
- Metal levhalar
- Kurdeleler
- Değişik boyutlarda ve renkte boncuklar
- Kordonlar
- Şeritler
- Makine lastiği
- Değişik yün, sentetik ipler
- Kuru bitki ve çekirdekleri
- Keçeler

Resim 5.40: Fermejüp basma makinesi

Resim 5.41: Fermejüp (zımbar)

Takı yapımında klipsleri ve çeşitli süsleme gereçlerini tutturmak için bazı araçlara ihtiyaç vardır. Bunlardan bazıları Fermejüp basma makinesi, pense, kargaburun, keskidir.(Resim 5.42.)

Resim 5.42: Pense, kargaburun, keski

5.9.1. Değişik Süsleme Gereçleri Ve Teknikleri İle Yapılan Kösele Takı Örnekleri

Resim 6.1: Değişik iplerle süsleme

Resim 6.2: Boyayarak süsleme

Resim 6.3: Zincir ve metal ile süsleme

Resim 6.4: Sıya ipi ile süsleme

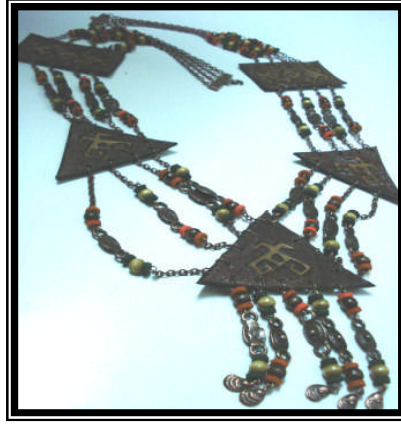

Resim 6.5: Kösele takı süslemeleri

Resim 6.6: Kösele takı süslemeleri

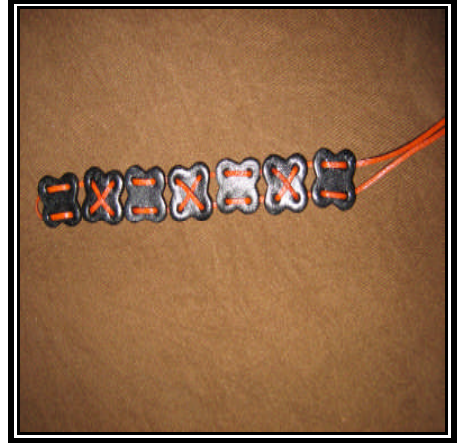

Resim 6.7: Kösele takı süslemeleri

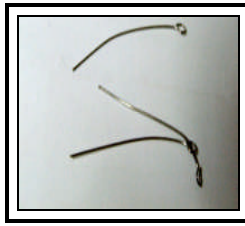

Resim 6: Zımba ile süsleme

Resim 6.9: Sırım ipi ile süsleme

UYGULAMA FAALİYETİ-8

Köseleyi Hazır Gereçlerle Süsleme

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> Hazır gereçlerle süsleme tekniği yapabilmek için gerekli ortamı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> Aydınlık atölye ortamı sağlayınız Hazır gereçlerin karışmaması için masanızı düzenli tutunuz.
<ul style="list-style-type: none"> Hazır gereçlerle süsleme tekniği yapımında kullanılan araç gereçleri hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> Tasarıma uygun çeşitli boncuklar hazırlayınız. Takıya uygun klipsleri hazırlayınız. <div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div><div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 5px;"></div></div> <ul style="list-style-type: none"> Takıya uygun Fermejüp çeşitlerini hazırlayınız. Klipleri takmak için kargaburun, pense ve keski bulundurunuz.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tasarımınıza uygun sıırım hazırlayınız
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kösele takıda hazır gereçlerle süsleme uygulanacak bölümleri belirleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tasarıma sadık kalınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hazır gereçler kullanarak süslemeyi tamamlayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tasarımınızı geliştirmek için hayal gücünüzü kullanınız. ➤ Malzemeleri günün modasına ve ürünün özelliğine uygun kullanınız. ➤ Köseleyi nemlendirerek tasarıma uygun son şeklini veriniz. ➤ Çarklı zımba ile çeşitli boylarda delikler açıp içinden sıırım, saya ipi veya mumlu ip geçirerek çeşitli süsleme teknikleri yapabilirsiniz. ➤ Sağlam ve düzgün olması için sıırım ile şekillendirmelerde takının arkasını temizleyiniz. ➤ Çarklı zımba dişlisini öne doğru çevirerek ayarlayınız. Ters yöne çevirmeyiniz. ➤ Farklı boylardaki fermejüpleri, modelinize uygun olarak süsleme veya kapatma amaçlı kullanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kösele takıyı cilalayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Takının parlaklığının doğal olması için lef lef cila kullanınız. ➤ Cilanın doğal görünmesi ve dengeli dağılması için her yerine eşit miktarda sürünüz. ➤ Geniş ve düz bölümlerde cilalamayı sünger kullanarak yapınız. ➤ Cila kokusuna karşı atölyeyi havalandırınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Takı klipslerini takınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tasarımınıza uygun klips seçiniz. <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Klipslerin çıkmaması için sağlam takmaya dikkat ediniz. ➤ Takı aletleri (Keski, kargaburun, pense) kazalarına karşı dikkatli olunuz.

- Tasarımdaki takınızın boyu, başınızdan geçecek kadar uzun ise, klips takmadan, sırm, ip veya zincir ile farklı şekillerde birleştirme yapabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi kösele takı şekillendirmede kullanılan tekniktir?
  - A) Kesme Tekniği
  - B) Oyma Tekniği
  - C) Kabartma Tekniği
  - D) Hepsi
2. Aşağıdakilerden hangisi köselede şekillendirme yaparken kullanılan işlem basamaklarından **değildir**?
  - A) Motifi köseleye çizme
  - B) Makinede dikme
  - C) Motifi kesme
  - D) Motifi boyama
3. Kösele üzerine çizilen motifin maket bıçağı veya deri kesim bıçağı ile kesilerek oluşturulan şekillendirme tekniği aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Kakma
  - B) Kesme
  - C) Kabartma
  - D) Oyma
4. Kösele üzerine çizilen motiflere dolgunluk ve hacim vermek amacı ile tersinden veya düzünden el aletleri ve desen aparatları ile oluşturulan süsleme tekniğine ne ad verilir?
  - A) Kakma
  - B) Kabartma
  - C) Oyma
  - D) Boyama
5. Köseleye çizilen motif üzerine istenilen yerde oyarak veya delerek, çeşitli boncuk, metal yerleştirilmek sureti oluşturulan süsleme tekniğine ne ad verilir?
  - A) Oyma
  - B) Kabartma
  - C) Kesme
  - D) Kakma

Boşlukları doldurarak cümleyi tamamlayınız.

6. Kösele takı çalışmasında istenilen formu vermek için kösele bir sünger ile .....dır.
7. ....bıçağı kösele takı çalışmasında, oarak şekillendirmede kullanılan bir araçtır.
8. Kösele takının dayanıklılığını arttırmak ve parlatmak için ..... kullanılır.
9. Kösele takı çalışması ..... ortamında yapılmalıdır.
10. Kösele takı çalışmasında ..... şekillendirme tekniğinde gazlı kalemler, anilinli boyalar kullanılır.
11. Kösele takı da askı yerleri ve uygun yerler ..... ve ..... ile delinir.
12. Geleneksel takı modelleri, dergiler, sanat tarihi kitapları, tanıtım broşürleri vb. .... çiziminde yararlanılan kaynaklardır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız ya da cevaplarken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konulara dönerek öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

KONTROL LİSTESİ:

Takıyı süsleme uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değiştirerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kösele takıyı süsleme ve şekillendirme için temiz, aydınlık ve havadar atölye ortamı hazırladınız mı?		
2. Kösele takı süsleme ve şekillendirme araç gereçlerini hazırladınız mı?		
3. Kösele takı tasarımınız üzerinde, şekillendirme çeşitlerini ve süsleme tekniklerini nerelerde uygulayacağınızı belirlediniz mi?		
4. Köseleyi amacınıza uygun incelikte tıraşladınız mı?		
5. Kösele takı için kalıp çıkardınız mı?		
6. Kalıbı kösele üzerine çizip, maket bıçağı veya deri bıçağı ile kestiniz mi?		
7. Kösele takı üzerinde kesme, yakma, oyma, kakma, kabartma, dövme, boyama tekniklerini uygulayarak köseleyi şekillendirdiniz mi?		
8. Motif özelliğine uygun hazır gereçlerle takıyı süslediniz mi?		
9. Çarklı zımba ile değişik boylarda delerek, saya ipi, mumlu ip, sıırım kullanarak süsleme yaptınız mı?		
10. Dikmede, süslemede kullandığınız iplerin uçlarını tersten yapıştırdınız mı?		
11. Takıyı bitirme yerinde takı kapama klipsi veya sıırım kullandınız mı?		
12. Kösele takıyı parlattınız mı?		
13. Temiz ve dikkatli çalıştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa, öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TESTLER(ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruları çoktan seçmeli olarak cevaplayınız.

1. Takı modeli seçerken hangi kaynaklardan yararlanılır?
  - A) Geleneksel takı modelleri
  - B) Tanıtım broşürleri
  - C) Moda dergileri
  - D) Hepsi
2. Takı seçimi yaparken kıyafetle uyumunda hangi ayrıntının önemi yoktur?
  - A) Modeli
  - B) Boyu
  - C) Rengi
  - D) Deseni
3. Aşağıdakilerden hangisi takı kalıbı hazırlamada kullanılır?
  - A) Zımba
  - B) Mukavva
  - C) Sırım
  - D) Kargaburnu
4. Aşağıdakilerden hangisi takı yapımında kullanılan araçtır?
  - A) Deri
  - B) Mekik
  - C) Yan keski
  - D) Tahta
5. Aşağıdakilerden hangisi takı yapımında kullanılan bir gereçtir?
  - A) Kesim bıçağı
  - B) Tıraş makine
  - C) Kösele
  - D) Çarklı zımba
6. Aşağıdakilerden hangisi takı süslemede kullanılan araçtır?
  - A) Kargaburnu
  - B) Yan keski
  - C) Fermejüp
  - D) Hepsi

7. Aşağıdakilerden hangisi kösele takı süslemede kullanılan gereçtir?

- A) Sırım
- B) Pergel
- C) Makas
- D) Çarklı zımba

8. Aşağıdakilerden hangisi kösele takı süslemede kullanılmaz?

- A) Pergel
- B) Pul, boncuk
- C) Çeşitli metaller
- D) Mumlu ipler

Aşağıdaki soruları DOGRU- YANLIŞ olarak cevaplayınız.

- 9. ( ) Kösele takı yapımında öncelikle model tespit edilmelidir.
- 10. ( ) El sanatları niteliği taşıyan her türlü motif takıda kullanılabilir.
- 11. ( ) Takı yapımında köseleyi şekillendirme teknikleri aynı zamanda takıyı süsleme teknikleridir.
- 12. ( ) Daldırma tekniği kösele takı yapımında şekillendirme tekniğidir.
- 13. ( ) Kabartma tekniği aynı zamanda bir tıraşlama tekniğidir.
- 14. ( ) Kösele takı yapımında ve süslemelerinde sadece kösele kullanılmalıdır.
- 15. ( ) Fermejüp, zımba (açık, kapalı) basma aleti kösele takı yapımında kullanılan araçtır.
- 16. ( ) Tasarıma uygun hazır gereçlerle süsleme yapılır.
- 17. ( ) Takı süslemede halka ve metal takmada düz ve yuvarlak ağızlı kargaburnu kullanılır.
- 18. ( ) Keserek şekillendirme tekniği aynı zamanda bir süsleme tekniğidir.
- 19. ( ) Oyarak şekillendirme tekniği süsleme tekniklerinden değildir.
- 20. ( ) Linol bıçağı oyma yaparak şekillendirmede kullanılmaz.
- 21. ( ) Boyayarak kabartarak ve Kakma yaparak şekillendirme teknikleri aynı zamanda birer süsleme teknikleridir.
- 22. ( ) Katlayarak şekillendirme tekniği aynı zamanda bir süsleme tekniğidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz modülü başarıyla tamamlamışsınız demektir. Tebrikler.

YETERLİK ÖLÇME TESTİ

Kösele takı yapma modülü, faaliyetleri ve araştırma çalışmaları sonunda kazandığınız bilgilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi için öğretmeniniz size ölçme aracı uygulayacaktır.

Kullanılacak Araç Gereçler

- Kösele
- Mukavva
- Kösele takı modeline uygun motifler
- Kalem
- Makas
- Maket bıçağı
- Sünger
- Çelik motif aparatları
- Çarklı zimba
- Metal takı süsleri
- Kargaburnu, yan keski
- Sırım
- Boyalar
- Yapıştırıcı
- Deri cilası
- Çalışma tezgâhı
- Linol bıçağı

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kösele takı için tasarım yapınız	➤ Kullanılacak yer ve zamanı göz önünde bulundurunuz. ➤ Modayı göz önünde bulundurunuz. ➤ Köseleye uyumlu model çiziniz.
➤ Kösele takı çalışmak için gerekli araç gereç hazırlayınız.	➤ Araç gereç seçerken ekonomik olunuz. ➤ Köseleye uygun araç gereç seçiniz. ➤ Tasarıma uygun araç gereç seçiniz.
➤ Kösele takı kalıbı hazırlayınız.	➤ Tasarıma uygun çalışınız. ➤ Çalışacağınız takının özelliğine uygun ölçü belirleyiniz.
➤ Kösele takı modeline uygun motif çiziniz.	➤ Çizim yaparken deseni kaydırmayınız
➤ Motif üzerinden maket bıçağı ile kesiniz	

➤ Kösele takı yüzeyini sünger ile nemlendiriniz	➤ Nem ayarına dikkat ediniz.
➤ Köseleyi şekillendirme tekniklerinden birini veya birkaçını uygulayacağınız yeri belirleyiniz.	
➤ Tasarıma uygun şekillendirme teknikleri seçiniz	➤ Tasarıma uygun olarak şekillendirme teknikleri bir kaçını kullanabilirsiniz.
➤ Şekillendirme özelliğine göre uygun yerlerde deseni oyarak belirginleştiriniz	➤ Oyma işleminin belirgin olması için ucu sivri bir alet kullanınız ➤ Deseni belirginleştirmek için bastırarak çiziniz.
➤ Motif özelliğine uygun yerlerde kakma tekniği uygulayınız	➤ Çarklı zımba, karga burun keski alet ve biz kullanınız
➤ Motif özelliğine uygun yerlerde oyma tekniği uygulayınız	
➤ Motif özelliğine uygun yerlerde boyama tekniği uygulayınız	➤ Takıyı boyamadan önce deneme yapınız.
➤ Motif özelliğine uygun yerlerde kabartma tekniği uygulayınız	
➤ Takının özelliğine göre takı boyu belirleyiniz	
➤ Takı klipslerini takınız	➤ Takı klipslerini takının özelliğine göre seçiniz.
➤ Kösele takıyı cilalayınız.	➤ Lef lef kullanınız. ➤ Cilayı eşit oranda düzgün olarak sürünüz.
➤ Hazır gereçler kullanarak süslemeyi tamamlayınız	➤ Seçtiğiniz süsleme gerecinin kösele ile uyumlu olmasına özen gösteriniz.

YETERLİK ÖLÇME

Öğrenme faaliyetinde yapmış olduğunuz uygulamayı aşağıdaki işlem basamaklarına göre değerlendiriniz.

MODÜL ADI: Kösele Takı Yapma

MODÜL DEĞERLENDİRME: Kösele takıyı şekillendirme tekniklerinden en az birini uygulayarak, kösele takı oluşturma

Bu Modül kapsamında aşağıdaki listeden davranışlardan kazandığınız becerileri “Evet” veya “Hayır” kutucuklarına (x) işareti koyarak kontrol ediniz

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kösele takı çalışmak için gerekli araç gereç hazırladınız mı?		
2. Kösele takı yüzeyini sünger ile nemlendirdiniz mi?		
3. Köseleyi şekillendirme tekniklerinden birini veya birkaçını uygulayacağınız yeri belirlediniz mi?		
4. Şekillendirme tekniğine göre uygun yerlerde deseni oyarak belirginleştirdiniz.		
5. Takı klipslerini taktınız mı?		
6. Kösele takıyı cilaladınız mı?		
7. Hazır gereçler kullanarak süslemeyi tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Bu hazırlık dokumaya hazırlık modülünde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için modülü tekrar ediniz. Tamamı evetse bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1	B
2	D
3	D
4	D
5	Süsleyici
6	Doğumla

ÖĞRENME FAALİYETİ-2 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	D
4	D
5	D
6	Araçlar
7	Kullanma
8	Güvenlik
9	Elde makinede

ÖĞRENME FAALİYETİ-3 CEVAP ANAHTARI

1	C
2	A
3	D
4	D
5	D
6	D
7	Y
8	D
9	Y
10	Karton
11	Model
12	Araç gereçler
13	Çalışma masası

ÖĞRENME FAALİYETİ-4 CEVAP ANAHTARI

1	A
2	B
3	Masa- kauçuk
4	Çizgilerin
5	Zımpara
6	Makas
7	Dikkatli
8	Araçlar
9	Modele (kalıba)
10	Atölye

ÖĞRENME FAALİYETİ-5 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	B
3	B
4	B
5	D
6	Nemlendirilir
7	Linol
8	Cila
9	Atölye
10	Boyayarak
11	Çarklı zimba-biz
12	Motif

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	B
3.	B
4.	C
5.	C
6.	D
7.	A
8.	A
9.	D
10.	Y
11.	D
12.	Y
13.	Y
14.	Y
15.	D
16.	Y
17.	Y
18.	D
19.	Y

KAYNAKÇA

- GÖKÇESU Zeynep, El Sanatları Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi, **Deri Teknikleri**
- Büyük Ansiklopedi, cilt 8, 1990.
- www.sozluk.sourtimes.org/show